

Dopisi morajo biti frankirani, podpisani in opremljeni s stampiliko dotične organizacije.

Časopis prejemajo le člani strokovne organizacije, ki so vključene v strok. komisiji za Slovenijo, in sicer brezplačno.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS

— Izhaja 15. v mesecu. —

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, predal 298

Čekovni račun št. 13.562

Telefon interurban št. 3478

Rokopisi se ne vračajo.

Novosti v socialni politiki

Naredba o sklepanju kolektivnih pogodb in o najnižje dopustnih mezdah
Predlog za amandman v finančni zakon 1937-38

I.

Dne 14. aprila stopi v veljavo naredba o kolektivnih pogodbah in o najnižje dopustnih (minimalnih) mezdah. Posamezne točke te naredbe bodo našim čitateljem več ali manj znane, saj se je vse časopisje do dobra razpisalo o njej. Naredbo je pa treba predvsem kritično premotriti —

— in pregledati njeno dobro stran, da se jo čimprej prevede v življenje in njeno slabo stran, da se jo omili in ji obtoči robove, da ne bo z njimi skvarila tudi onega, kar je na celotni uredbi dobrega.

Najboljšo priliko za temeljito pretehtanje celotnega gradiva bomo imeli tedaj, ko bo g. ban spopolnil one dele naredbe, ki spadajo v njegov delokrog. Za danes naj spregovorimo o naredbi le nekaj načelnih besed in o duhu, ki je to naredbo spočel.

Glede prvega dela naredbe, ki predpisuje **postopek pri sestavljanju kolektivnih pogodb**, je treba reči, da sankcionira v glavnem to, kar so strokovne organizacije že na terenu izvajale.

Drugi del naredbe, ki določuje **najnižje dopustne mezde**, pa posega v povsem nova področja socialne politike, za katerega so se delavske strokovne organizacije že desetletja borile. Naj spomnimo naše čitatelje na one čase, ko so se provajale v življenje odredbe o odškodnini za prekournno delo. Pri tej priliki se je najbolj drastično pokazalo, da so vsa določila socialne zakonodaje iluzorna, če nimajo trdne podlage v najnižje dopustnih mezdah in v zaščiti glede odpustov.

Saj je n. pr. določila zakonodaja, da mora biti prekournno delo s tolikimi in tolikimi odstotki višje nagrajeno, toda kaj je ta odredba pomagala, če je pa imel podjetnik vsak čas možnost znižati plače pod tak minimum, da je delavec skupno s prekournnim delom komaj toliko zaslužil, kakor bi moral pri normalnem delovnem času.

Še eno moramo opozoriti pri načelni obrambi te naredbe. Med delavstvom je beseda **minimalne** plače največkrat v povsem napačni rabi in bi ta napačna raba besede utegnila baš pri tej naredbi mnogo škodovati. Mi smo v tem sestavku namenoma označili, da predpisuje nova naredba **najnižje dopustne** plače, kar v tej sestavi beseda **»minimalne«** tudi pomeni. Mnogi pa mislijo, da pomeni beseda **»minimalne«** predpis, da morajo biti plače take, kakor jih naredba predpisuje in so obupani, da so predpisi tako beraško nizki. Beseda **»minimalno«** pomeni, kakor rečeno, **najnižje dopustno plačo**, to se pravi, da plača ne sme biti nižja, kakor jo določuje naredba, dočim višina plače (maksimalna plača) sploh ni predpisana in bo treba skrbeti, da minimalnih plač ne bo nikjer, kjer so delavci vsaj kolikor toliko organizirani.

Vse vrste neprijatelji organiziranega delavstva so na to naredbo

pristali v nadi, da bo s predpisom naredbe o najnižje dopustnih plačah padel med delavstvo interes za strokovne organizacije, češ, saj sedaj imamo itak zakonito mezdo in ne potrebujemo strokovnih organizacij, da bi nam izvajale znosljive plače in čuvala nad njimi, da se nam zopet ne zmanjšajo.

Moramo reči, da bi ta spekulacija tudi dosegla vsaj delen uspeh za nekaj časa, če bi ne bilo med delavstvom naših starih, v nešteti borbah preizkušenih kadrov, ki se dobro zavedajo, da bi naredba brez desetletnih borb strokovnih organizacij

bila pa kdajkoli provedena v živo življenje. Zato bodo ti naši kadri znali pojasniti, da je s to naredbo šele nastala najbolj živa potreba po organizirani borbi, da se naredba sploh prevede v življenje in da se jo ne izmaliči, da bi še dobre njene strani slabo vplivale. Tem bolj bodo pa strokovne organizacije potrebne, da se določila te naredbe z banovimi spopolnitvami tako spopolnijo, da se **minimalne plače** ne bodo pretvorile v **maksimalne plače**.

II.

Prvotne predloge je že priobčila »Delavska Politika« v št. 19, iz katerih je razvidno, da gredo prizadevanja nekaterih krogov pač za tem, da se volitve v Delavske zbornice pač odpravijo in se namesto njih upelje sistem imenovanih delegatov. Po najnovejših vesteh, povzetih po ljubljanskem »Slovencu«, se prvotne vesti potrjujejo in to v še trši obliki, da se suspendira ves III. del zakona o zaščiti delavcev, ki govori izključno o samoupravi Delavskih zbornic in o načinu njene izvolitve.

Sicer ne moremo prerokovati, koliko teh predlogov bo postalo zakon, vemo le, da take tendence obstojajo in da borba z njimi ne bo lahka. Če se pa še nekoliko razgledamo okoli sebe in pomislimo, kdo vse bo stal na braniku samouprave delavskih ustanov, potem nam mora biti takoj jasno, da bodo zopet naše organizacije tiste, ki bodo morale položiti levji delež energij, da delavske ustanove ne dožive svojega konca.

Zopet se bo ponovila stara pesem, kakor takrat, ko so pri zadnjih volitvah v Delavske zbornice hoteli nekateri same volitve izmaličiti in napraviti iz Delavske zbornice koritce za manj nadarjene agitatorje svoje strankarsko politične priprege. Tudi takrat smo stali sami, prsa ob prsa proti tistim, ki so mislili, da bi je velika ura tudi malim ljudem.

Mi bomo tudi tokrat storili svojo delžnost! Mi bomo tudi tokrat opravičili ogromno zaupanje, ki ga uživajo naše organizacije med delavstvom.

— in sicer brezplačno.

V vsako delavsko stanovanje naš delavski tisk!

Kaj manjka?

Naša debata o organizacijskih vprašanjih postaja interesantna. Danes prinašamo zopet 4 dopise k temu vprašanju in moramo priznati, da so se sedanji dopisniki že zelo približali jedru celotnega vprašanja. Vodilni funkcionarji bodo iz te diskusije črpali koristne mišljaje za bodoče delo, zato jim toplo priporočamo, da gradivo pazno predelajo in se udeleže debate.

Prispevke priobčujemo v celoti, črtali smo le take pripombe, ki bi eventualno desorganizatorično vplivale. S tem pa ni rečeno, da se uredništvo prav z vsem strinja in bo v tem oziru še zavzelo svoje stališče:

IV. dopis.

»V nameri, da koristim razrednemu strokovnemu pokretu, prispevam svoje mnenje k debati: »Kaj manjka« v akcijah, delu.

Pod novimi razmerami z ozirom na zadano vprašanje smatram važno: popolnejšo, bolj centralizirano organizacijo kapitala. Trajna in vse večja brezposelnost vključ delnemu poživiljanju gospodarstva, in raznoliki zunanji pritisk nasprotnikov delavstva na njegov razredni strokovni pokret.

Torej ne postavlja se vprašanje za poedino stroko nego za ves strokovni pokret sploh.

Vsakomur je jasno, da je dobri enotni organizaciji kapitala treba proti postaviti dobro enotno organizacijo dela. In kako to ustvariti?

Predvsem mislim, da moramo iskati prvo slabosti in pomanjklivosti v nas samih. (Mislim: vseh pristašev razrednega boja). Zgrešeno je jamrati nad neizobraženostjo in nezavednostjo delavstva, ker s tem zvrčamo krivdo raz sebe. Od kapitala in njegovih plačancev vendar ne moremo pričakovati drugega kakor, da slepi in razdvaja delavstvo, da ga lažje izkorišča. Nam samim, vsem delavskim in strokovnim aktivistom pritiče naloga v delavstvu obujati razredno zavest, ga združevati in izobraževati. V delavstvu moramo z dejanji vzbuditi zavest, da so razredne strokovne organizacije njegove organizacije.

Kako naj se dela v organizacijah in kako ne, že lepo prikazuje pisec članka »Duh in disciplina« v novemberski številki »Delavca«. Ta članek naj bi vsaka podružnica diskutirala na članskem sestanku, in gotov sem, če bi se ta osnovna načela uveljavila v vseh organizacijah, beležili bomo skoro velik razmah. Imamo nešteto primerov — dokazov, da omejevanje diskusije samo slabi ugled in privlačnost organizacije. Omejevanje svobode, diskusije zbuja sumnjo, da vodstvo pred članstvom kaj skriva. Brez diskusije s površnim glasovanjem vsiljen sklep škoduje avtoriteti vodstva, ker je običajno v teh primerih slaba disciplina, sklenjeno delo ali akcija navadno ne uspe, pa čeprav je dober, lahko izpade kod slab. Če je sklep za gotovo akcijo storjen po dobri predhodni diskusiji, bo v akciji disciplina sigurnejša. Čimbolj se članstvo privlačuje k soodločanju in diskusiji, tembolj uspeva prepričevanje delavstva, da je to njegova organizacija. Če se danes na vsakem koraku opaža nedisciplina, si priznamo, da je temu eden izmed glavnih razlogov — pomanjkanje demokracije.

Že z ozirom na težak položaj delavstva in težke zunanje okolščine pod katerimi se nahaja naš razredni

strokovni pokret, je posebno nujno, da v njem zavladava popolna enotnost med vsemi pristaši razrednega delavskega pokreta na osnovi popolne proletarske demokracije in demokratičnega centralizma. Ozkožrudnost gotove struje in osebnostna politika v strok. pokretu samo slabi ugled in moč razrednih organizacij in s tem akcijsko sposobnost vsega delavskega razreda.

V razrednem strokovnem pokretu je zelo važno usmeriti delo in akcije tako, da se ustvarja čim večja sloga med mladimi in starimi, kvalificiranimi in nekvalificiranimi in med zaposlenimi in brezposelnimi delavci. Na to se pogosto pozablja. V marsikaki podružnici je slučaj, da vlada med mlajšimi in starejšimi isto nasprotje, kakršno je med njimi v produkcijskem procesu, ker funkcionarji ne znajo zgladiti v organizaciji tištega jaza, ki ga podjetnik goji in vzdržuje v tovarni (drastičen primer so steklarne).

Isto tako bo treba pristopiti k organizatoričnemu povezovanju brezposelnih z zaposlenimi. Ne samo, da prepuščanje brezposelnih samih sebi postavlja vedno na rizik uspešnost akcij zaposlenih, nego je strateška in moralna dolžnost strokovnih organizacij, kot glavnih razrednih organizacij danes, da brezposelne pritegnejo k sebi potom osnovanja sekcij brezposelnih, s čijih pomočjo bi med njimi gojila in ohranjevala razredno zavest, zadrževala jih, da ne padajo na limanice fašizmu in v lumpenproletariat ter vodila borbo za njihovo preskrbljenost.

In kaj še manjka?

Lista! Kako naj »Delavec« zadovolji s svojim enkratnim izhajanjem na mesec potrebam vsega razrednega strokovnega pokreta v Sloveniji?

V tem pogledu naj nam bo vzgled Pokrajinski odbor URSSJ. v Zagrebu, ki izdaja tedensko izbornu urejevan list na 8 straneh. Tak list bi nam zelo koristil pri izobrazbi in obujanju razredne zavesti v delavstvu.

Torej zamenjajmo forme oskožrudnosti, ki se tako pogosto rcali v omejevanju demokracije v svrhu ponesrečenega povzdigovanja posameznikov ali ozkih grupic; odstranujmo frakcije med strokovnim aktivom, povežemo k čim tesnejšemu sodelovanju organizacije posameznih strok v krajih, pokrajini in državi, upoštevajoč poseben položaj poedine pokrajine. — Cilj pa, v programu postavimo na prva mesta one težnje in zahteve, ki so vsemu delavskemu razredu najbolj nujne in razumljive.

S tem, prepričan sem, da bodo čimprej odstranjene notranje slabosti vsega vodilnega kadra delavskega razreda, vpostavljen temelj popolne enotnosti, ki je prepotrebna, da odbijemo narod kapitalu in črni reakciji.

S. T.

V. dopis:

»Član svobodne strokovne organizacije sem šele leto dni in moram priznati, da nimam še pravih izkušenj v nji, da pa prispevam k razčiščenju vprašanja Vam pišem moje mnenje:

Res je, da danes delavstvo nima pravega zanimanja za strokovne organizacije in, da je zelo nezavedno.

Kar pa je najbolj važno in potrebno — je: Manjka nam zastopstva v vladi, t. j. manjka nam »delavske politične stranke«. Če bi imeli to, bi tu-

di naša izobrazba ne bila tako omejena in bi delavstvo postajalo mnogo bolj solidarno in zavedno; naše strokovne organizacije bi pa na strokovnem polju beležile mnogo lepše ter vidne uspehe. (Kakor n. pr. v Franciji pod vlado s. Bluma).«

A. B. Prevalje.

VI. dopis:

»Naš strokovni list »Delavec« je priobčil v decembrski številki članek »Forme se menjajo — cilj ostane«. Ta članek naj bi bil uvod k javni debati, katera naj bi pokazala na morebitne nedostatke v dosedanjem načinu organizatoričnega delovanja posameznih strokovnih funkcijonarjev, kakor tudi forumov.

Tako je prav. Ako dosedaj vporabljanje forme in načini ne odgovarjajo več, jih je treba menjati, kajti protislovje je, če po eni strani govorimo in pišemo o novem času, novem duhu, o potrebi delavske izobrazbe — po drugi strani se pa krčevito držimo starih metod, stare taktike, načina in običajev v praktičnem delu samo zato, ker smo tako navajeni.

Naj se nikdo ne čuti osebno prizadetega. To je le samo — kritika one celote, ki je dolžna pogreške in nedostatke odstraniti, ki nosi zato odgovornost.

Kaj je bilo dosedaj pogrešnega?

V pogledu snovanja novih strokovnih edinic v obratih se je najbrže neredkokrat preveč gledalo na vse potankosti statutarne predpise, češ to je delokrog določene organizacije, kamor nima nikdo posegati, ki pripada neki drugi strokovni skupini.

Smatramo, da bi bilo pravilno, če bi se — ne samo dopuščal — marveč pospeševal tak način organiziranja novih skupin, da vzame prve stike z dotičnimi delavci oni, ki ima zato najboljše možnosti bodisi da ima familijarne odnosno prijateljske veze, brez ozira nato, kateri stroki pripada. Članstvo seveda pripada pristojni strokovni organizaciji.

Na ta način bi se medsebojno sodelovanje posameznih strokovnih organizacij naše smeri poživilo, kar bi bilo gotovo v korist pokreta.

Kaj je bilo dosedaj pomanjkljivo?

Organizacijski forumi so premalo ali celo nobene važnosti polagali na organiziranje organizacijskih — ne obratnih — zaupniških kadrov.

Ne zanikujemo velike važnosti ustanove obratnih zaupnikov za delavski razred, ali — obratni zaupnik ima že v svojstvu poverjeno zelo težko in odgovorno funkcijo, katera zahteva od njega celega moza. Zato je pogrešno njemu nalagati še druge naloge in dolžnosti, ki se jim vsled preobremenjenosti ne more v polni meri posvetiti. Zato naj bi se obratnim zaupnikom ne nalagale funkcije v organizacijskih upravah, marveč naj se iste sestavljajo iz aktivnih članov, kateri se pa morajo tega zavedati, da jim je organizirano delavstvo dalo zaupanje in čast, da jim je poverilo čuvanje svojih interesov in da bodo v danem času morali pred njim polagati račune.

Skrajno nedopustno pa je, če ena sama oseba zavzema kar tri odgovorne položaje kot: funkcijonar organizacije, obratni zaupnik in delavstvu nadrejen položaj v obratu n. pr. paznik, mojster ali polir.

Položaj mojstra v tovarni ni istoveten s položajem delavca. Njegovi odnosi do vodstva tovarne niso istovetni (vsaj večinoma) z odnosi delavstva do istega. Mogoče, da je bilo to kedaj drugače. Danes je pač tako.

Kakor mi v teoriji priznavamo in oznanjamo ekonomsko borbo in razredni boj delavstva proti kapitalu sploh — tako je z dopuščanjem zgoraj navedenih dejstev v praksi zanič.

Rekli smo, da se je premalo ali nič važnosti polagalo na graditev kadrov organizacijskih zaupnikov. Organizacijski zaupniki v obratu so ona živa vez med organizacijskimi forumi in delavstvom odn. članstvom. Funkcijonar brez živih in stalnih vez z članstvom ne more poznati teženj in potreb delavstva svoje lastne stroke, kar v morebitnih akcijah navad-

no ne ostane brez škodljivih posledic.

Potom organizacijskih zaupnikov morejo biti forumi stalno obveščani o težnjah in potrebah delavstva, o nepravilnostih in krivicah, ki zadevajo delavstvo v obratu. Obratno: potom organizacijskih zaupnikov dobiva delavstvo odn. članstvo navodila in nasvete forumov za pravilno delovanje v obratih. V to svrhu bi se morali čim pogostejše vršiti zaupniški sestanki, da se zaupniki med seboj spoznavajo in izmenjavajo med seboj svoja mnenja in izkušnje.

Zaupniški sestanki so poleg drugega tudi dobra in stalna šola za strokovne funkcijonarje. Napram vzgoji funkcijonarskega naraščaja ne smemo imeti nikakih pomislekov, ko vendar to potrebo povsod čutimo in priznavamo.

Poleg tega ne smemo zanemarjati članskih sestankov in javnih zborovanj. V kolikor dopuščajo okoliščine naj bi se isti vršili čim pogostejše. Delavec, bodisi organiziran ali pa tudi neorganiziran čuti večkrat potrebo, da se znajde v zborovalni dvorani, enak med enakimi, kjer poročajo referentje o stvarih, ki so v zvezi z njegovimi življenjskimi interesi in kjer tudi on sam lahko javno govori o svojih težkočah v borbi za obstoj, o svojih potrebah in zahtevah.

Pred akcijami, najsiboj obrambnimi ali napadalnimi je važno, da na predpripravi sodeluje celotno članstvo odnosno delavstvo iste stroke. Delavstvo bi se moralo stalno obveščati o poteku istih, o ugodnih in neugodnih okoliščinah ter vplivih na izid akcij. Škodljivo je uganjati demagogijo pri agitaciji za pridobivanje članov, a naravnost katastrofalno lahko učinke prikrivanje dejanskega stanja tekom akcije same, kajti napačno informirane množice odklanjajo vsako odgovornost za slučaj poraza odnosno neuspeha.

Končno se nam zdi, da moramo v bodoče polagati večjo pažnjo na to, da se zgradi dober kader dopisnikov v strokovno časopisje iz obratov posameznih oddelkov v tovarnah, zgradb itd. Poročila iz obratov v časopis lahko daje le oni, ki v obratu živijo in delujejo. Strokovni časopis mora biti takšen, da delavec najde v njem svojega prijatelja, učitelja in sobojnika, da vidi v njem natisnjene svoje lastne misli, zrcalo svojega življenja in borbe.

Način, kako ravna nekateri uredniki delavskih listov z dopisi, ki prihajajo od neizvežbanih dopisnikov, je vse obsoje vreden.

Vemo, da pride včasih dopis, iz katerega je prav težko razbrati kaj pravzaprav hoče dopisnik povedati. Tu ima urednik težko stališče, a ne sme pustiti iz vidika, koliko truda si je prizadejal delavec, ki ni vaje pisanja, da je napisal članek, in kako je potem razočaran, če ne najde tega s težavo vstvarjenega članka niti delno objavljenega. Niti ga uredništvo ne obvesti zakaj članek ni izšel. Tega delavca bo drugič težko zopet pripraviti do tega, da bi še kaj napisal.

To je treba spremeniti. Vsak dopis, ki pride iz obrata ali iz delavske nasebine nekaj pove, ima neko jedro. To jedro je treba zajeti in objaviti. Dopisnik bo vesel in bo drugič napisal najbrže bolj kratko in stvarno.

Zabavljanje na dopisnike, ki »pišejo budalosti« in metanje dopisov v koš se vedno in povsod maščuje na celotnem pokretu.

Gradbeni delavci.

VII. dopis:

»Ako hočemo, da dosežemo naš cilj je treba v prvi vrsti povsod, v vsaki tovarni ali naj si bo rudnik ali podjetje, gledati na to, da bo vsak delavec organiziran. Ako se nahajajo v kakšnem podjetju dve ali tri organizacije, je dolžnost odborov, da imajo skupne seje in, da se doseže sporazum, da se dve stranki ukinita in ostane samo ena, v kateri mora biti od prvega do zadnjega vsak organiziran.

Kakor ima Zveza industrijcev samo eno, tako je treba tudi delavstvo,

potem se ne bo mogel nobeden podjetnik izgovarjati: kakor hitro bo plačal oni podjetnik, bom tudi jaz. Lahko bo delo našim voditeljem, ker kar se bo doseglo pri enem podjetju, da bo veljalo za vse ostale, tako delajo tudi podjetniki, saj imamo dovolj dokazov.

Iz Jesenic smo sprejeli daljšo razpravo o zadnjem meznem gibanju pri KID, katero nam je poslala podružnica SMRJ:

Pogajanja za kolektivno pogodbo pri KID, so se končala dne 22. febr. 1937. Na teh pogajanjih ni prišlo do sporazuma glede amnestije od stavke, dalje odpuščenih delavcev in zaupnikov. Dne 24. febr. je bil članski sestanek SMRJ, na katerem je članstvo sprejelo referate delegacije. Članstvo je situacijo zrelo presodilo in glasovalo, da pogodbe SMRJ ne podpisuje, dokler podjetje ne izvede amnestije odpuščenih delavcev. Članstvo je sklenilo še en predlog za KID, katerega sta danes s. Leskošek, obl. tajnik in s. Rozman, predsednik podružnice na Jesenicah predložila Inspekciji dela pri KID. Predlog se glasi:

P. n.

Ravnateljstvo KID.

na Jesenicah.

Podpisani podružnici na Jesenicah in Javorniku sporočata cenjenemu naslovu na podstavi prevladujočega mnenja izrečenega od strani našega članstva, da je imela delegacija pooblaščenec naše organizacije mandat podpisati dne 23. t. m. dogovorjeno besedilo nove kolektivne pogodbe pod izpolnitvijo sledečih pričakovanj:

1. Da bo podjetje pristalo na amnestijsko klavzulo pri podpisu nove kolektivne pogodbe za vse one delavce (pri nas včlanjene), od katerih odslovitev ni bila razlog, niti tatvina, niti prevara v škodo Vase imovine in kolikor ni veljavnost odslovitve prepričano odločitvi pristojnega sodišča po že sproženem sporu.

2. Na članskem sestanku dne 24. t. m. na podlagi referatov delegacije o doseženem uspehu pod točko 1) iz razprave dne 23. t. m. se je ugotovilo, da podjetje ni pristalo gornji želji večine delavstva, niti v taki meri, da bi se delavstvo moglo zadovoljiti.

3. Da veljajo s podpisom nove kolektivne pogodbe vsi morebitni, znani ali neznan osebni nesporazumi med predstavnik ene ali druge strani za poravnane.

Pripominjamo, da je bil sklep našega članskega sestanka izvršen v prepričanju in težnji, da bo podjetje z ozirom na od njega tolikokrat povdajeno željo po mirnem sodelovanju in sožitju razumelo ta pričakovanja pretežne večine pri Vas zaposlenega delavstva in na nje pristalo ter tako omogočilo dobo pomirjenja in skupnega dela. Izpolnitev navedenih pričakovanj ne predstavlja za podjetje niti kakega materialne žrtve, niti kakega prestižnega skrajšanja. Delavstvo je pokazalo za časa pogajanj polno razumevanje za težnje in težave podjetja. Delavska delegacija je popuščala v mnogih ozirih in je pristala na ogromno žrtve, ki pomeni več milijonov delavskega zaslužka letno. Zato je umevno, da se delavstvo nadeja, da bo podjetje vsaj v tej izraženi meri pokazalo potrebno uvidevnost.

Pričakujoč Vasega pristanka beležimo s spoštovanjem:

Jesenice, dne 25. februarja 1937.

Končni odgovor na ta predlog podjetje še ni dalo, kako se bo stvar dalje razvijala bomo še poročali.

Da bo delavstvo v vsem točno poučeno in da ne bo nasledel raznim zlonamerim govoricam, ki prihajajo iz gotovega — nam žalost tudi delavskega kroga — smatramo za potrebno, navedeno nekoliko objasniti z ozirom na okoliščine, ki so nas dovedle do postavitve teh točk.

Očita se nam, da nam je šlo več za tri delavske zaupnike, kakor pa za koristi 2600 delavcev. Ta očitke ni težko ovreči, kakor hitro se postavimo na stališče, da smo organizirani. Seveda, ako so dotični, ki to iznašajo neorganizirani, ali pa organizirani in proti delavski organizaciji, tedaj ta njihova obrekovanja razumemo. Toda razumeti jih mora tudi naše delavstvo.

Za kolektivno pogodbo so se pogajale vse tri strokovne organizacije. SMRJ se je v tej krušni borbi v polni meri zavedal, da predstavlja večino delavstva zaposlenega pri podjetju KID, da predstavlja delavsko strokovno organizacijo in da se mora torej tudi boriti, da dosežemo v tej krušni borbi čim boljši kos kruha. To smo tudi storili. Tedaj pa pride podjetje in to samo radi izvajanja pritiska na delavsko delegacijo, z odpustom naših delavskih zaupnikov, oziroma glavnih zaupnikov. Obenem je izreklo tudi grožnjo, da bodo vrženi na cesto tudi ostali, ki bodo izstopali za koristi delavstva. Delegacija SMRJ in večina delavstva je ta korak podjetja pravilno razumela in zahtevala, da se te redukcije prekličejo. Toda podjetje je te zahteve kratkotalno zavrnilo z izjavo, da ti odpusti nimajo nobene zveze z pogajanjem. Ker naša delegacija tedaj ni našla dovolj razumevanja tam, kjer bi to vsi pričakovali in ker radi interesov vsega delavstva ni smela prevzeti odgovornosti, da bi dala podjetju možnost izgovaranja, češ: »SMRJ je kriv, ako nismo mogli priti do sporazuma in da smo sedaj v brezpogodbenem stanju.« je naša

Končno bi še omenil, da naj vsak zaveden član gleda na to, da bi se to čim prej doseglo, potem bomo lahko rekli: podjetniki imajo svojo, mi pa svojo organizacijo. Dokler pa ne dosežemo tega, nas čakajo še hujši boji kakor so bili leta 1936.

Ž. K., Štore.

Zakaj niso podpisali.

delegacija ostala na pogajanjih in še nadalje aktivno sodelovala v vseh vprašanih tikičih se našega kruha. Ona ni predpostavljala vprašanje treh zaupnikov vprašanje 2600 delavcev. To je razvidno iz poteka pogajanj in zadržanja naše delegacije.

Na saveznem svetu je naša delegacija obrazložila svoje zadržanje in orisala celoten potek pogajanj ter dobila za svoje korake popolno priznanje. Na istem saveznem svetu je bilo sklenjeno, da SMRJ še vedno vztraja na svojem stališču in to ne samo radi odpuščenih zaupnikov, kakor se hoče napačno prikazati, ampak tudi v vprašanju garancije akordnega zaslužka, dopustov, amnestijske klavzule za odpuščene delavce po zadnji stavki itd. Na temelju teh sklepov je bila izdelana resolucija in izročena podjetju KID. Razen tega je bilo sklenjeno tudi to, da se pred končno odločitvijo pozovejo vse delavske organizacije, da izpolnijo svoje obljube, dane na posameznih javnih zborovanjih in da skličejo javno zborovanje vsega delavstva zaposlenega pri KID ter na istem obrazložijo svoje stališče in sklenejo — ali naj se kolektivna pogodba podpisuje ali ne. Javno zborovanje je bilo prijavljeno, toda zabranjeno.

Zahteve, ki jih je naš savezni svet postavil in to vpoštevajoč mnenje vseh naših članov in simpatizerjev, so bile minimalne in od njih nikakor ni bilo mogoče odstopiti, posebno radi tega ne, ker je bila večina točk takih, ki ne zahtevajo od podjetja nobenih materialnih žrtve ampak samo malo dobre volje, da pride res enkrat do pomiritve med delavstvom in podjetjem. Naša delavska delegacija je poskušala vse, da podjetje ugodni tem zadnjim zahtevam večine delavstva. Tudi ostale delegacije so delno podprle te zahteve. In tako je bilo doseženo, da so se vnesle v kolektivno pogodbo še nekatere važne spremembe, ki bodo vsemu delavstvu v korist. O vprašanju odpuščenih delavcev pa podjetje ni hotelo ničesar slišati in v takih okoliščinah je NSZ, JSZ in ZZZ izjavila, da je za podpis. Naša delegacija pa, računajoč na moralno obveznost, ki je bila podana delavstvu na javnem zborovanju, da bo končna odločitev padla le na javnem zborovanju vsega delavstva in v prepričanju, da bo podjetje najdlje razumevanje za težnje delavstva vsaj v oni meri, ki je izražena v izročeni resoluciji, ni mogla v takih okoliščinah prevzeti odgovornost za podpis kol. pogodbe, ne da bi prej o tem vprašalo članstvo. Radi tega je tudi dosegla podaljšanje določenega roka in prišla pred člansko zborovanje. Na istem je obrazložila celoten potek pogajanj, kaj je bilo doseženega in kaj ne in dala članstvu v odločitvi, ali se pogodba podpisuje ali ne. Naše članstvo je zahtevalo, z ozirom ker je bilo ostalo, v kolikor je bilo v danih razmerah mogoče doseči doseženo, in ker so se ostale organizacije po svojih delegatih že izjavile za podpis, oziroma pogodbo že podpisale, da ponovno zahtevamo samo to in ničesar več, da se našim glavnim zaupnikom in odpuščenim delavcem, kakor je navedeno v dopisu na KID, popravi storjena krivica in da nato kolektivno pogodbo podpisemo. V tem smislu je bilo izvršeno glasovanje in je to stališče odobrilo 93% navzočih članov. In na podlagi tega sklepa je bil sestavljen navedeni dopis na ravnateljstvo KID. Ker podjetje niti tem minimalnim zahtevam ni ugodilo, naša delegacija kolektivne pogodbe ni mogla podpisati, ker takšen je bil sklep članskega sestanka.

Torej odgovorimo sedaj na očitke, ki smo ga prej navedli. Ali je res, da nam je šlo več za tri zaupnike, kakor za 2600 delavcev? Ne! Nikdar in nikoli! Do zadnjega smo sodelovali in skušali doseči nekatere ugodnosti za celotno delavstvo še tedaj, ko so ostali že pristali na podpis. Vendar o podpisu pa odloča — članstvo. In ako naše članstvo ni gledalo odpuščene zaupnike in delavce kot posameznike, ampak kot del organizirane celote — ali mu sme to kdorkoli očitati? Ali niso organizacije zato, da se skupno borimo in da se smatra vsak organizirani član kot del organizirane celote? In ako je naše članstvo to bolj globoko in iskreno čutilo, kakor drugi, ki mu sedaj to očitajo in ki imajo delavske koristi samo na jeziku, je to le njemu v čast — tem pa v sramoto!

Kaj sledi iz tega? Da je naša delegacija šla do skrajnosti. Vpoštevata je tudi vse težkoče in težnje podjetja, popustila je v mnogih ozirih, v mnogih je pa morala radi okoliščin, samo da bi prišli do primernega sporazuma. Ko več ni bilo mogoče pričakovati, tedaj šele je postavila zadnjo zahtevo, da se popravijo prizadete krivice našim odpuščenim delavcem in zaupnikom, ki so danes na cesti samo radi tega, ker so zastopali ne samo naše zahteve, ampak zahteve vsega delavstva zaposlenega pri KID, oziroma iste tolačilci pri podjetju. To je bila in je naša moralna dolžnost. Ta dolžnost moralno veže vse delavstvo, tako tudi ono, ki je organizirano pri NSZ in JSZ, ker prizadeti zaupniki niso bili le zaupniki članov SMRJ, ampak glavni zaupniki vsega delavstva. Kdor tega ne razume, tudi v imenu delavstva nikjer ne bi smel govoriti!

Delavski in nameštenski zaupniki, izvoljeni v letu 1937.

Dosedanji rezultat volitev delavskih in nameštenskih zaupnikov še ni popolen, ker se še niso v vseh obratih izvedle. Kljub velikim oviram, ki so se delale našim organizacijam moramo reči, da so rezultati za nas častni.

Volitve so izvedene v 173 obrtno industrijskih obratih in 23 topilni-čarskih obratih. Izvoljenih je bilo 632 delavskih zaupnikov, 59 nameštenskih zaupnikov in 83 rudarskih zaupnikov, skupno je bilo izvoljenih 774 zaupnikov.

Volilo se ni v predilnici Tržič in pri Westnu v Celju, koder se je vsako leto izvolilo po 16 zaupnikov.

Po organizacijah odpade na:

	delavskih (namešt.)	topilni-čarskih	skupaj
Strok. kom. URSSJ	382	65	447
Jugoslav. strok. zvezi	148	4	152
Nar. strok. zvezi	78	3	81
Zv. združ. del.	20	—	20
Neopredeljeni	11	—	11
Neorganizirani	52	11	63
Skupaj	691	83	774

Tu se jasno vidi delovanje na terenu, kjer se je govorilo, da bo nova zelena organizacija odnesla rekord, no pa ga je res?

Celokupni pregled

izida volitev v Bratovske skladnice dne 28. februarja 1937.

Posamezne Bratovske skladnice: Zmaga liste Zveze rudarjev Jugoslavije

Trbovlje:	Glasovi	%
Volilnih upravičencev	2539	
Oddani glasovi	1771	69.7
Za listo Z. R. J.	1257	71.0
Združeni kler. nacij. in bojev.	470	26.4
Neveljavni	47	2.6
Zagorje:		
Volilnih upravičencev	661	
Oddani glasovi	611	92.4
Za listo Z. R. J.	385	63.1
Za krščanske socialiste	139	22.7
Za narodne socialiste	75	12.2
Neveljavni	12	2.0
Hrastnik:		
Volilnih upravičencev	561	
Oddani glasovi	499	83.6
Za listo Z. R. J.	364	77.6
Združeni naciji in klerik.	91	19.4
Neveljavni	14	3.0

Hudajama:		
(Liboje, Pečovnik)		
Volilnih upravičencev	604	
Oddani glasovi	480	79.5
Za listo Z. R. J.	324	67.5
Za krščanske socialiste	156	32.5
Neveljavni	2	

Rajhenburg:		
Volilnih upravičencev	160	
Oddani glasovi	148	91.3
Za listo Z. R. J.	136	91.9
Za klerikalce	11	8.1
Neveljavni	1	

Kočevje:		
Volilnih upravičencev	77	
Oddani glasovi	75	97.4
Za listo Z. R. J.	55	73.3
Klerikalci	20	26.7

Velenje:		
(Zabukovca) (Keramični) (Zreče)		
Volilnih upravičencev	858	
Oddani glasovi	705	82.1
Za listo Z. R. J.	533	75.6
Klerikalci	164	23.4
Neveljavni	8	1.0

Mežica:		
Volilnih upravičencev	832	
Oddani glasovi	518	62.3
Za listo Z. R. J.	388	74.9
Nacionalisti	127	24.6
Neveljavni	3	0.5

Krmelj:		
Volilnih upravičencev	188	
Volitev ni bilo, ker je bila lista Z. R. J. razveljavljena.		

Ljubljana: (še ni poročila)		
Vseh vol. upravičencev je bilo	6.292	
Vseh oddanih glasov je bilo	4.784	76.0
Lista Zveze rudarjev Jugosl.	3.442	72.0
Lista vseh nasprotnikov	1.253	26.2
Neveljavnih glasov	89	1.8

Iz tega pregleda je razvidno, da so se rudarji z dvotretjinsko večino izrekli za kandidate liste **Zveze rudarjev Jugoslavije**. Nič ni pomagalo, da so nasprotniki blatili sodruge na listah Z. R. J. Nič ni pomagalo, da so v tisočih letakih blatili ZR.J. in delavsko socialistično strokovno gibanje sploh. Nič ni pomagalo, da je v Velenju inž. g. Burnik takorekoč izsilil veljavnost klerikalne liste. Nič ni pomagalo, da so v Krmelju razveljavili listo ZR.J. Ja celo to ni nič pomagalo, da so en duhovni gospod iz Hrastnika predvideli poraz marksistov.

Vse skupaj ni nič pomagalo; rudarji so en duhovni gospod iz Hrastnika predvideli poraz marksistov.

Vse skupaj ni nič pomagalo; rudarji so šli na volišče in volili **rdeče**. Z rdečo glasovnico so javno dokumentirali svojo pripadnost k delavskemu razredu. S to glasovnico so pa tudi dali svoji edino pravi razredni strokovni organizaciji **Zvezi rudarjev Jugoslavije** pooblastilo v zastopstvu njihovih interesov.

Naj živi razredna zavest rudarjev!

Naj živi Zveza rudarjev Jugoslavije!

STROKOVNI VESTNIK

LESNI DELAVCI

Občni zbor podružnice Zveze lesnih delavcev v Borovnici se je vršil v nedeljo, dne 7. t. m. ob 15. uri popoldne v gostilni »Fortuna« ob zelo pičli udeležbi. Medsebojna trenja radi posameznikov močno uplivala na gibanje. Le žal, da celo oni, ki se smatrajo, da nekaj več razumejo, vseh medsebojnih borb ne preprečijo.

Posamezni funkcionarji so podali svoja poročila o delovanju podružnice. Podružnica je bila zelo agilna, med prvimi v prireditvah, imela je lepe uspehe, na kar je lahko ponosna. Delovanje se je oviralo predvsem s strani oblasti, kjer se ni dovolilo prirediti veselice in raznih dramskih predstav.

Centralo je zastopal s. Bricej, ki je obrazložil položaj lesnega delavstva in delo organizacije. Delavstvo se vse premalo zanima, da bi si bilo v stanju potom organizacije ustvariti boljše delovne pogoje. Temu krive so tudi denunciacije posameznikov, ki naravnost kar tekmujejo med seboj, kdo bo prvi. Opažati je, da delavstvo vse premalo čita, da se ne posveča temu, kar bi bilo prav in koristno za njega. V kolikor delavstva ne uniči alkohol, temu pripomore pretirani šport naše mladine.

Pri volitvah so bili izvoljeni naslednji sodrugi v odbor: Molk Jože predsednik, Koren Franc podpredsednik, Žerjav Franc tajnik, Palčič Anton blagajnik, odborniki: Petrovič Alojz, Martinčič Franc, Demšar Ivan. Nadzorstvo: Debevc Anton, Petelin Jože, Frlan Anton.

Podružnica bo priredila tudi za bodoče dramske predstave in veselice, predavanja in izlete v prosto naravo. Največ pozornosti bo posvečena izobrazbi mladine, da jo usposobi za nadaljnjo gibanje v organizaciji.

ZAHVALA.

Podpisani Molk Lovro, član podružnice ZLDJ v Borovnici se tem potom zahvaljujem za pomoč, ki so mi jo izkazali sodrugi in sodružice, ter mi priskočili na pomoč v času moje bolezni z zneskom Din 93.— in odboru podružnice za nakazano podporo Din 50.— Vsem sodružica zahvala.

Molk Lovro l. r.

Ljubljanski mizarji so imeli dne 7. marca t. l. svoj 44. letni redni občni zbor, ki se je vršil v veliki dvorani Delavske zbornice. Skoro pol stoletja se že bore za svoje pravice. Mnogo jih je prešlo skozi organizacijo v teh letih. Težke preizkušnje in preganjanja so se vrstila leto za letom. S ponosom zrejo ljubljanski mizarji na svojo organizacijo, saj so lahko, ker je ena najstarejših v Ljubljani. Mnogi so osiveli v pokretu, saj so prišli na občni zbor 80-letni starčki, še razmeroma čili, da vidijo delo, ki so ga oni pred toliko leti započeli, ter na sadove dela, ki so ga predali v nadaljnjo izvrševanje novi generaciji.

Saj je bil ganljiv prizor, ko je centralni tajnik s. Bricej te starčke, pionirje strokovne organizacije pred vsem članstvom predstavil mladi generaciji za vzgled marljivosti in vztrajnosti. Mladina pokaži, da si vredna nasledstva, ki so ti ga ti pionirji socialistične strokovne organizacije prepuštili.

Občni zbor je vodil nad vse agilni mladi sodrug Vrbinc Joško, ki je tudi podal poročilo o delovanju podružnice. Vsi ostali funkcionarji so podali svoja poročila zelo izčrpno in pregledno.

Sledilo je poročilo centralnega tajnika s. Briceja, ki je v enournem referatu prikazal delo organizacije. Podružnica ljubljanskih mizarjev šteje 379 članov, to je lepo število v tem kritičnem času. To je znamenje, da se mizarji dobro zavedajo, da je le potom skupne sile možno izboljšati mišerni položaj v obratih. Mladina naj bi posnemala stare pionirje, ki so organizacijo gradili. Drugi časi so bili takrat, saj je ravno radi zavednosti preganjanjih mizarjev nastala v Ljubljani Produktivna združba, ki danes zaposluje nad 50 delavcev ter je v stanju vršiti delo kot največji obrat v Ljubljani. Sodrugi in zavednost teh sodrugov je venčana z uspehi, le žal, da se današnja mladina vse premalo zaveda tega. Med poslovno dobo so preminuli štirje člani in to ss.: Rupnik v starosti 62 let, Lapajner 76 let, Bečan 86 let in Zakotnik, ki se je ponesrečil, 84 let. Iz tega je razvidno, da so umirali radi izčrpanosti in starosti.

Sodr. Dermastija je podal poročilo o

Internacionali, kako deluje v drugih državah, predvsem v onih, kjer je lesna industrija močno razvita. Nadalje je poročal o delovanju Unije in plenarni seji, ki se je vršila prejšnji teden v Beogradu. Želja članstva je, da se taka poročila večkrat ponove, ker so zelo poučna, da se mladina seznani o delu organizacij po svetu.

Sledile so volitve podružnične uprave in nadzorstva ter so bili izvoljeni naslednji sodrugi v odbor: Gregorič Joško, predsednik, Vilfan Franc, podpredsednik; Berčič Stanko, tajnik, Virant Anton ml. blagajnik; odborniki: Brank Franc, Drobne Jože, Brolih Anton, Reje Adolf, Nadzorstvo: Erjavec Lojze, Rovar Martin, Cvetlič Ivan, Gospodar: Mihelj Franc. Zastavonoše: Hafner Ciril, Zanoškar Ivan, Intihar Andrej.

Novoizvoljeni odbor si je nadel nalogo, da bo vršil dano mu zaupanje ter šel s ponosom naprej za izboljšanje delovnih razmer v obratih.

Občni zbor so pozdravili v imenu Delavske zbornice s. Stanko, ki je povdarjal potrebo skupnosti, ker delavstvo stoji pred važnimi vprašanji in je potrebno, da se tega zavedamo. Ljubljanski mizarji lahko s ponosom zrejo na dolgoletno delo. Apeliral je na mladino, naj sledi svojim prednikom.

V imenu Strokovne komisije za Slovenijo je pozdravil občni zbor s. Čamernek, ki je izjavil, da Strokovna komisija s ponosom zre na delovanje podružnice ljubljanskih mizarjev, ki so vedno bili avangarda delavskega gibanja v Ljubljani.

Občni zbor je bil v najlepšem redu zaključen ob 11.30 uri.

Ljubljanski mizarji so zopet izgubili enega svojih starih veteranov, Začetnika Jožeta, ki je dočkal častitljivo starost 83 let. Bil je dolga leta zaposlen pri tvrdki Rojina & Comp., zadnje čase pa je preživljal jesen svojega življenja v mestni ubožnici v Ljubljani.

Pred dnevi je šel na izprehod ter zašel v Glinščico, kjer se je utopil. Sodrugu Jožetu ohranimo ljubljanski mizarji trajen spomin.

Vab'lo na občni zbor, ki ga sklicuje Zveza lesnih delavcev in sorodnih strok Jugoslavije, podružnica v Litiji, ki se bo vršil na praznik, dne 19. marca 1937 ob 9. uri popoldan v gostilni pri Šribarju (na pošti) v Litiji.

Dolžnost vsakega lesnega delavca je, da se občnega zbora udeleži. O pomenu kolektivne pogodbe in organizacije potoča centralni tajnik Zveze sodrug Bricej iz Ljubljane. Dnevni red običajen. Odbor.

KOVINARJI

Podružnica SMRJ v Mostah tem potom obvešča člane, da se bo vršil na praznik, dne 19. t. m., to je v petek, njen 8. redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev.
2. Pozdrav gostov.
3. Poročilo: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) kontrole.
4. Volitev novega odbora.
5. Bodoče delo.
6. Razno.

Občni zbor se bo vršil ob pol 9. uri popoldne v veliki dvorani Delavske zbornice, Ljubljana, Miklošičeva cesta. Članstvo se naproša, da se občnega zbora točno in polnoštevilno udeleži.

ZAHVALA.

Podpisani Kmpolšek Ivan se zahvaljujem vsem sodrugom iz Cinkarne Celje, kateri so mi darovali ob času brezposelnosti znesek Din 93.25.

Iskrena hvala!

Kmpolšek Ivan, Sv. Lovrenc.

ZAHVALA

Ob priliki pogreba naše ljubljene hčerke, sestre in sorodnice Helene Rojšekove v D. M. v Polju, dne 18. II. 1937 se podpisani najiskreneje zahvaljujemo sodružicam iz »Saturnusa« za njihovo skrb in požrtvovalnost v času Helenine bolezni in še posebej za iskrene poslovilne besede na njenem mnogo preranem grobu.

Dalje se zahvaljujemo del. glash. društvu »Zaria« in del. pevskemu društvu »Cankar«, kakor tudi godbi »Polje« za sodružno sodelovanje.

Istotako naj sprejmejo našo prisrčno zahvalo poljska dekleta in fantje za darovanje vencev in sodr. udeležbo.

Ivana Rojšek, mati.

Ivan, Jože, Ivanka, Marija, Danijel, Franc Jožeta, bratje in sestre ter vsi sorodniki.

STROJNIKI

Naše gibanje se približuje 100% organizaciji vseh strojnikov in kurjačev Slovenije. Zadnji mesec so se ustanovili še pododbori naše sekcije v Celju, Hrastniku in Rajhenburgu.

Sedaj pridemo k oživitvi naših zahtev, katere so življenskega pomena za naš stan. Prenehati se morajo zaposlovati pri parnih napravah nekvificirani strojniki in kurjači. Pravila o upravljanju parnih naprav se morajo striktno izvajati. Mezde strojnikov in kurjačev v nekaterih podjetjih se morajo izboljšati. Radi tega sklicujemo pri vseh pododborskih sestankih našega članstva, da pregledamo naše vrste in predebatiramo osnutek naših zahtev.

Apeliramo na vse strojnike in kurjače, člane naše zveze, da redno vršijo svoje dolžnosti do svoje zveze, da s svojo malomarnostjo ne zadržujejo rednega poslovanja Zveze strojnikov in kurjačev.

Se neorganizirane tovariše, katerih je pa jako malo število, pozivamo: ne stojte več ob strani! Ne bodite vi več bremzarji naše in vaše boljše bodočnosti, zato vsi v zvezo strojnikov in kurjačev!

Poziv na sestanek strojnikov in kurjačev, ki se vrši v nedeljo, dne 21. marca

1937 ob 9. uri popoldne v mali dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, vhod iz Čopove ulice. Dnevni red: Razgovor o naši kolektivni pogodbi, katero mislimo predložiti vsem podjetjem Dravske banovine s parnimi obrati.

Ker je dnevni red izredne važnosti za vse strojnike in kurjače, radi tega se mora vsak tovariš tega v našem gibanju najvažnejšega sestanka udeležiti. Pridite, da se spoznate o svojih zahtevah, pravicah in dolžnostih! — O d b o r.

Strojniki v Trbovljah. Leta in leta smo korakali vzporedno z ostalim delavstvom v borbi za obstoj. A pri pogajanjih za kolektivne pogodbe se je TPD vedno posrečilo, da je strojnike pri njihovih dajatah razvrednotila ter jih postavila paralelno z ostalim delavstvom, kljub temu, da odgo-varjamo oblasti in delodajalcu za dejanja in nehanja v službi.

Čutili smo, da smo zapostavljeni, ne vedoč, kako naj si pomagamo. Vse jadjikovanje med seboj ni pomagalo nič, naših tožb ni šlisl nobeden. — Pisano je pa nekje: pomagaj si sam, pa ti bo pomagano. Začeli smo se zavedati, da interese strojnikov ne more zastopati nekdo, ki ne pozna težnje in odgovorne službe strojnika. Zato smo se tudi mi organizirali v naši stanovski organizaciji »Zvezi dip. strojnikov kr. Jugoslavije«, sekcija Ljubljana, z ustanovitvijo pododбора v Trbovljah.

Organizacija prav lepo uspeva, v tem kratkem času je to prav lep uspeh, ki smo ga dosegli. To je znak, da pododbor ne spi, ampak dela za procvit in uspeh organizacije. Zato kolegi, dobro se moramo zavedati, da organizacija, ki nima strumno strnjenih vrst, ne pomeni nič. Le v skupnosti je moč. Naše stanovsko vprašanje, ki je tako pereče, da reže globoko v meso, se bo le takrat rešilo, kadar bomo mi hoteli.

Tudi v naši črni dolini je bil nekda strojnik upoštevani in je imel za svojo odgovorno službo tudi življensko eksistenco. Da smo danes zapostavljeni, smo krivi sami, ker smo bili brezbržni. Zato pridite vsi ostali, ki še niste organizirani, v svojo strokovno organizacijo. Zavedajte se, da v sloji je moč. Sram naj bo pa tistega, ki čaka, da mu bodo drugi prinesli polno skledo, da bo jedel iz nje.

Organizirani strojniki iz revirjev.

SPLOŠNA DELAVSKA STROKOVNA ZVEZA

Iz delovanja zveze.

Dne 8. februarja t. l. se je vršila seja Centralnega upravnega odbora, ki je obravnavala med drugim tudi poročilo o delovanju in finančnem stanju zveze.

Seja je soglasno ugotovila, da je bilo delovanje zveze uspešno in je soglasno izjavila svoje popolno zadovoljstvo nad rezultati, ki jih je zveza v zadnjih letih za delavstvo dosegla. V letu 1936 je dosegla zveza v mesecu avgustu nad 4000 članov. V zadnjih letih je v zvezo pristopilo 9210 članov, dejanski porast pa je bil le 2170 članov. Fluktuacija članstva je še vedno velika. Članstvo zveze se deli v sledeče industrijske skupine: tekstilno, kemično, steklarsko-keramično, papirno, usnjarsko industrijo in v nekatera razna manjša podjetja. S svojim članstvom sega v 70 tovaren, v katerih je zaposlenih okrog 20.000 delavcev. Obdeluje torej izredno velik delokrog in je moralo 4000 organiziranih delavcev izboljševati položaj za vseh 20.000. Razumljivo je, da radi tega uspehi meznih gibanj niso tako veliki, kakor je zaželeno.

Od 33. do 36. leta je izvedla zveza 87 meznih gibanj, od katerih je bilo 82 zaključenih z uspehom (ali vsaj delnim uspehom). Pet meznih gibanj pa se je končalo brez uspeha. Pri 15 meznih gibanjih je prišlo tudi do stavke. Leta 1936 so obsegala mezdna gibanja 50 tovaren, v katerih je zaposlenih 16.000 delavcev. Poleg tekstilne stavke je bilo še 8 drugih stavk, v katerih je sodelovalo skupno 10.000 delavcev. Zveza je priporila delavstvu s svojimi akcijami pri plačah na leto okrog 10 milijonov dinarjev, par milijonov dinarjev pa je bilo rešenih s tem, da se je preprečilo znižanje plač. Zveza ima sklenjenih 24 kolektivnih pogodb v 65 tovarnah, ki zaposlujejo 16.840 delavcev. V 11 podjetjih so sklenjeni s pogodbo tudi plačani dopusti, katerih je deležno vsako leto okrog 2500 delavcev. Dopusti so od 3 do 14 dni. Po strokah so kolektivne pogodbe v sledečih industrijah: v tekstilni ena kolektivna pogodba za 42 podjetij, 4 pogodbe v kemični industriji, v steklarski 4, v keramični 1, v papirni-lesni 6, v usnjarski-čevljarski 4 in v raznih drugih podjetjih 4 kolektivne pogodbe.

Zveza je imela v zadnjih par letih nad en milijon dinarjev dohodkov. Na podporah je članstvo izplačala 281.000, stavka tekstilnih delavcev je stala zvezo 80.000 Din. Zveza ima tudi močne finančne rezerve za izplačilo rednih brezposelnih in drugih podpor, do katerih je članstvo glasom pravilnika upravičeno.

Iz poročila Splošne del. strok. zveze je razvidno, da je to ena najboljših in najmočnejših strokovnih organizacij, katere je v zadnjih letih storila izredno mnogo in je lahko vzgled vsem drugim strokovnim organizacijam.

Zveza je imela v prošlem letu radi taktike v meznih gibanjih nekoliko notranjih trenj, bilo je tudi nekaj škodljivcev, ki so hoteli namenoma napredku in razvoju zveze škodovati, — centralna uprava pa je znake nediscipline odločno zatrla, tako, da je zveza ostala pred škodljivimi vplivi očuvana in neokrnjena.

Dne 14. februarja se je vršil v Kranju dobro obiskan letni občni zbor podružnice. Navzočih je bilo okrog 180 članov. Predsednik podružnice s. Kerč je v daljšem po-

ročilu podal potek celotnega delovanja podružnice, iz katerega je bilo razvidno, da je imela podružnica v lanskem letu obilo posla, zlasti radi meznega gibanja tekstilnega delavstva. Predsednik je povdaril, da se je večina članov sekijskega odbora tekstilcev obnašala skrajno nedisciplinirano in so s svojim škodljivim početjem povzročili, da mezdno gibanje ni tako uspešno, kakor je bilo v načrtu predvideno in da je radi tega tudi mnogo trpela organizacija, zlasti podružnica v Kranju. Centralna uprava je bila primorana radi upostavitve reda in discipline in v svrhu izvajanja sklepov izključiti nekatere člane, ki pa še sedaj delajo razdor in onemogočajo razvoj podružnice. Vsled nediscipline gotovih članov je organizacija v Kranju na članstvu precej padla, vendar pa se bo to z nadaljnjim delom nadomestilo.

Blagajnik sodr. Podgornik je podal blagajniško poročilo, iz katerega je razvidno, da je imela podružnica v letu 1936 Din 104.124.—dohodkov in Din 47.727.—izdatkov. Za podpore se je izplačalo Din 29.827. Nadzorstvo je poročalo, da je finančno poslovanje vedno v najlepšem redu.

Za tem se je razvila debata, v katero je posegla tudi opozicija, katera pa seveda ni mogla iznesti nobene stvarne kritike o delu podružnice, pač pa je hotela opravičevati in zagovarjati delo razdiralnih elementov. Ti elementi so tudi ves čas obkrožali dvorano, kjer se je vršil občni zbor, da bi motili občni zbor, kar pa se jim ni posrečilo, ker so imeli vstop na občni zbor samo člani zveze.

Centralni tajnik je poročal o delovanju zveze in se je poročilo vzelo na znanje.

Razdiralno delo ob času stavke in tudi pozneje, je z odločnimi besedami obsodil tudi sodr. Sedaj iz Ljubljane.

Za tem so se vršile volitve odbora. Pri volitvah je nastopila tudi opozicija s svojo posebno listo. Vendar pa je bila ta lista odklonjena, saj je dobila od vseh navzočih samo 17 glasov, dočim so vsi ostali demonstrativno volili listo, katere nosilec je bil sodr. Kerč Franc. Izvoljen je bil sledeči odbor: preds. Kerč Franc, podpreds. Azman Janez; tajnik Sever Otmar, namestnik Šifer Janez; blagajnik Podgornik Ludvik, namestnik Stular Janez; odborniki Jakopin Anton, Furlan Franc in Stare Franc, nadzorstvo Fuchs Slavko, Sitar Josip in Kreis Anton.

Potek občnega zbora v Kranju in odločna odklonitev razdiraške opozicije, je najboljši dokaz, da je naša podružnica v Kranju na pravem potu in bo preko vseh zaprek, bilo iz katerekoli strani, vršila svojo nalogo naprej. Prepričani smo, da bo organizacija v kratkem času zopet narasla na prejšnje število članov, pazilo pa se bo, da razdirači ne bodo imeli v organizacijo dostopa.

Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije, podružnica Maribor, je imela v nedeljo, dne 7. marca t. l. svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Predsedniško poročilo sta podala ss. Karner in Šimonc, tajniško s. Kojc, blagajniško pa S. Dvoršak. Za kontrolo je poročal s. Gradišnik. Vsa poročila so bila od navzočega članstva, ki je dvorano Delavske zbornice popolnoma zavzelo, z odobravanjem vzeta na znanje.

S. Petejan je podal v svojem referatu nekoliko smernic za bodoče delo v naših organizacijah ter pokazal namen in pomen svobodnih strokovnih organizacij. Med tem je kandidacijska komisija izdelala predlog novega odbora, v katerega je prišlo nekaj novih sodrugov, ki bodo stavili svoje še neizčrpane sile na razpolago podružnici. V odboru so ostali skoraj vsi stari preizkušeni sodruzi s s. Karnerjem kot predsednikom na čelu, kar je najboljšje jamstvo, da se bo delo v podružnici nadaljevalo z onim elanom, kot je bilo to vsa zadnja leta. V debato je poseglo mnogo sodrugov, ki so predložili svoje misli v pogledu taktike v našem pokretu.

Občni zbor je potekel v najlepšem redu in miru. Našejam se, da bo novi odbor rešil svojo nalogo v polni meri.

Zahvala.

Podpisana Čarmarn Nežka se prav iskreno zahvaljujem vsem sodrugom in sodružicam ter splošno vsem darovalcem v pivovarni Union v Ljubljani za izdatno denarno pomoč v znesku Din 533, katero sem prejela v obupnem času. Naletela sem na vseh pristojnih mestih s prošnjami na zaprta vrata, vendar se je našlo v srcih mojih sodravlcev tako veliko razumevanje. Ljubljana, dne 6. februarja 1937.

Čarmarn Nežka.

Hrastnik

Že več let preizkušnje med delavci, zavednimi in nezavednimi, poslušam tarnanje, kako priti do boljšega položaja, ker smo vendar 90 odst. organizirani v strokovni organizaciji, pa ne moremo priti do cilja, kakršnega si želimo. Organizacija, katera se imenuje SDSZJ, je orbena, sedaj se vprašamo, kakšni smo mi člani te organizacije, smo zavedni, solidarni, borbeni, kakršna je organizacija, taki bi morali biti člani, oziroma člani tvorijo organizacijo, takšna je. Kjer so člani zavedni, solidarni in borbeni, tam so tudi uspehi, kakor je to po navadi, koliko dela toliko jela. Mi pa nič ne delamo v organizaciji, vsled tega nam tudi organizacija ne da ti stega, kar mi želimo in zahtevamo od nje. To je nesmiselno, da človek sam od sebe zahteva, ako ni nič napravil, premislil, ali izpolnjuje pravila organizacije, dobro premislil in boš videl v njih, da nisi napravil popolnoma nič drugega, kakor če prispevke v redu plačuješ, drugega pa sploh ne

moreš nič pokazati, potem se pa ljudje nad svojim sodrugom, ker ti on ni kriv tvoje malomarnosti. Čitaj delavsko časopisje, hodi na zborovanja, predavanja, bodi solidaren s svojim sodelavcem, ne toži ga kateremu višjemu od tebe, kateri se ti norčuje v obraz ali zahrbtno, to ni socialno, kakor si misli marsikateri demagog, kateri vodi svojo demagogijo med delavstvom in delodajalcem, potem se pa trkajo na prsi, kakšni socialisti so, ker bi radi se tisto skromno eksistenco vzeli svojemu sodrugu, ki se še vsaj malo zaveda, da plačuje prispevke svoji razredno zavedni strokovni organizaciji, ker še ima upanje, da je v njej edina rešitev našega mizernega položaja. Zato, sodrugi, začnimo s proletarsko zavednostjo, bodimo iskreni, ne hinavski drug napram drugemu. Pokažimo, da se v resnici zavedamo resnice, ne hinavščine, kakor dosedaj in rečimo: sedaj smo mi, ne pa Vi.

Obrčkal Ivan.

Glavna godišnja skupština Podružnice opčeg radniškega strokovnega saveza Jugoslavije in Sisku održana je v nedeljo, dne 2. februarja poslije podne v prisotnosti izaslanika Oblasnog Odbora ORSSJ u Zagrebu u osobi predsednika istog druga Kunčić Adolfa.

Skupštini je pretsjedao pretsjednik podružnice drug Karlu Schrenk, koji je prije samog prelaza na dnevni red u svom pozdravu skupštini i izaslaniku Oblasnog odbora istaknuo značaj same skupštine, na kojoj se imade ocjeniti rad dosadanjeg upravnog odbora — prodiskutovati i novom upravnom odboru, koji će izbran biti, dati smjernice i putokaz za rad u budućnosti. Tajnički izvještaj podnio je drug Weidt. Podvukao je teškoće oko uspostave podružnice i sakupljanju članstva. U detalje je razradio trud i napor oko sklapanja kolektivnog ugovora, kojim su uređeni radni i plaćevni uslovi staklarskih radnika u Teslićevoj tvornici stakla. Naročitu pažnju ukazao je prikazu cijenika za naplatu rada u akord i podvukao njegove dobre i loše strane u koliko ih imade i pozvao prisutne, da izborom uprave ne zaborave na posao, koji će tu upravu čekati, kad do isteka ugovora i ovog cijenika dodje.

Brojčano stanje podružnice iznosi 82 točna i redovna člana. Kako je u tvornici zaposleno pokraj staklarca i još nekih 180 radnika i radnica to je podvukao potrebu da se intenzivnim radom i propagandom medijum radništva poradi na njihovom organizovanju, kako bi složni i organizovani svi zajedno predstavljali daleko veću snagu u prestojećim borbama od samih staklaraca, na kojima je sav posao do sada visio.

Iza tajničkog podnešen je i blagajnički te izvještaj nadzornog odbora nakon čega je dana upravnom odboru razrešenica i izabran kandidacioni odbor za sastav predloga novog upravnog i nadzornog odbora. Za vrijeme rada kandidacionog odbora izaslanik Oblasnog odbora iz Zagreba drug Kunčić održao je kratko predavanje u kom je prikazao nužnost i potrebu ne samo nastojanja da svi radnici i radnice jednog poduzeća budu organizovani već i potrebu uske povezanosti radnika sviju staklarskih poduzeća u Jugoslaviji, ako se želi postići jednake radne i plaćevne uslove za sve radnike i za sva poduzeća jedne privredne grane u ovom slučaju u staklarskoj industriji Jugoslavije, a što je želja ne samo predgovornika nego i sviju staklarskih radnika u Jugoslaviji.

Izlaganje druga Kunčića bilo je odobravanjem i sa razumijevanjem primljeno, pa se je nakon toga razvila diskusija rezultat, koje je bio taj, da je novo izabranom odboru stavito u dužnost sa Oblasnim odborom u Zagrebu i upravom podsava staklaraca pri Splošnoj Delavskoj Strokovnoj Zvezi Jugoslavije biti u što tješnjim odnosima u cilju vođenja zajedničke i jednake tarifne politike.

Nakon te rasprave, a na predlog kandidacionog odbora izabrana je nova uprava u koju su ušli: Za pretsjednika drug Schrenk Karlo, potpretsjednika Kolbert Johan. Za tajnika I. Weidt Viktor, tajnika II. Hadžić Ratko, za blagajnika I. Götz Franjo, za blagajnika II. Festbaum Alojz. Za članove upravnog odbora izabrani su: Černjević Johan, Kolbert Josef, Laneker Ante, Mitić Drago, Tomljenović Antun, Schuster Ernest i Jovanović Svetislav. U nadzorni odbor ušli su drugovi Weber Beno, Weidt Dragutin i Vasić Milan.

Po izboru uprave bilo je stavito na pretsjednika par manjih upita, po kojima je upitnicima pretsjedatelj dao objašnjenja i onda je ovu uspijelu skupštinu nakon 3 satnog raspravljanja zaključio. K. A.

ŽIVILCI

Savez živilskih delavcev nam sporoča, da je v Banja Luki izbruhnila stavka pekovskih delavcev dne 28. februarja 1937, ki se bore za skrajšanje delovnega časa in izboljšanje plač. Po 5 dneh stavke se je vršila prva razprava, ko so se izrekli vsi pekovski mojstri za kolektivno pogodbo, izvemši največjega peka Mladen Čurčija, ki je v teku 10. let nagrabil preko 500.000 Din na neizplačanih nadurah, katere je storilo pri njem zaposleno delavstvo. Stavka je zato tem bolj upravičena in je vsa javnost na strani stavkajočih. Vse pekovske delavce opozarjamo, da ne potujejo v Banjo Loko. Stavkajočim pekovskim delavcem v Banja Luki pa izražamo naše največje simpatije in kličemo: Vztrajajte!

SŽRJ podružnica v Ljubljani.

Peki Celje. Po dolgi mrzli zimi je prišla pomlad, vse se prebuja, narava, ves svet. Tako je v naši podružnici zopet enkrat za-

sijalo sonce, dobili smo dolgo pričakovana pravila od kr. banske uprave potrjena.

Sklep sedanjih članov oziroma pripravljalnega odbora je, da se vrši ustanovni občni zbor dne 11. aprila t. l. Tem potom pozivamo vse peke, pomočnike, da pristopijo do tega dneva v organizacijo.

Predvsem hočemo na ta dan natočiti čiste vode vsakomur, komur je ljuba resnica, komur ni za besedičenje na cesti, ampak za stvarno delo v prid stroke. Vsled tega bodo povabljeni vsi odborniki bivše podr. zveze živ. del. podr. Celje, da Vam na ta dan položimo račun o delu, katerega so imeli za izboljšanje položaja pek. pomočnikov.

Na občnem zboru bo poročilo centralnega tajnika s. Grubauerja, nadalje poročilo oblastnega tajnika s. Tometa.

Sodrugi, pokažite na ta dan, da živite in da hočete živeti in se boriti za večji in boljši kos kruha, hočemo kakor v Mariboru in v Ljubljani kolektivni ugovor, proč z nočnim delom, proč z tiranijo in hlapčevstvom naj živi kolektivna moč pek. delavcev.

STAVBINCI

POPRAVEK

V februarjski številki »Delavca« smo objavili notico, ki pravi, da je tesarsko podjetje I. produktivna zadruga tesarskih mojstrov v Ljubljani znižala mezde delavstvu na višino, kot so bile pred stavko.

Naknadno se je ugotovilo, da je podjetje sicer mezde res nekaj znižalo, a vendar ne na prejšnjo višino, kar resnici na ljubo radevolje popravljamo.

SGRJ, podružnica Škofja Loka naznanja svojemu članstvu, da se vrši 1. redni občni zbor v nedeljo, dne 21. marca ob 14. uri v gostilni pri Lovretu (Lavrenc Hafner) na Suhi s sledečim dnevnim redom:

1. poročila predsednika, tajnika, blagajnika in nadzorstva.

2. volitev nove uprave in nadzorstva.

3. program za bodoče leto.

Občnega zbora se bo udeležil tudi podsavezni delegat, kateri bo podal svoje poročilo.

Sodrugi, udeležite se občnega zbora polnoštevilno.

Odbor.

Precej črsa je minilo, odkar se nismo nič odslasili in pogovorili v našem »Delavcu«. Poleti je včasih preveč čela a malo zaslužka, takole na jesen pa premalo korajže, ko pa zima priklina pa drugih novic ne vemo poročati, kot to da ni nobeden nič prištelil za zimo, to je za sezono brezposelnosti. Posebno podeželski gradbeni delavci so pozimi res reveži, ker je komaj toliko časa zaposlen, da dobi podporo od borze dela, katera mu pripada.

Dragi moji, tako je pri nas na deželi, nima vsak grunta ali pa bogatega strica v obljubljeni deželi, kakor si nekateri predstavljajo, ampak veliko je takih, ki imajo po 5—6 in tudi še več člansko družino za preživljati, pa nobenega zaslužka, tako da je treba precej umetnosti, da se dočaka pomlad.

Zadnjič se je bralo in to 13. febr. v »Gradivu. Radniku« št. 3—4, kako se dopisnik v tem listu na zadnji strani zaletuje v neke mariborske in škofjeloške sodruge in ne privoščji zimskega spanja polhom in medvedom. Prav nič mu ne zamerimo zato, posebno če bi opisani eksemplari res bili, koliko bolj ugodno bi izhaili, lahko bi zima minula brez vseh slabih posledic, katere se tako nam dogajajo.

21. marca t. l. bomo imeli občni zbor pa naj prijazni dopisnik pride pogledati zbrano družbo.

Občni zbor SGRJ — podružnice Maribor

V nedeljo, dne 14. februarja t. l. se je vršil v nabito polni dvorani Delavske zbornice v Mariboru 1. redni letni občni zbor mariborskih stavbincev. Občni zbor je otvoril s. Ornik, predsednik starega odbora, na kar je bilo izvoljeno predsedstvo občnega zbora z s. Hamersakom na čelu, in z dvema zapisnikarjema.

Delegat podsava s. Tratar iz Ljubljane je v izčrpnem poročilu orisal gibanje in položaj stavbinskih delavcev v Sloveniji. Omenjal je tudi pogajanja za bodočo kolektivno pogodbo, ki jo skušajo delodajalci na razne načine zavlačevati.

Po s. Tratarju je pozdravil občni zbor v imenu K. M. O. s. Petejan, ki se je istočasno dotaknil vseh aktualnih in socialno političnih vprašanj, ki še vedno čakajo svoje nujne rešitve.

Po predsedniškim, tajniškim in blagajniškim poročili, ki so ga podali ss. Ornik, Šerc in Maček, kakor tudi poročilo nadzorstva, je občni zbor izrekel staremu odboru zaupnico za nadalje požrtvovalno delovanje. Pri volitvah novega odbora je bila predlagana samo ena lista od strani članstva, ki je bila z malimi spremembami soglasno izvoljena. V novem odboru so zastopane vse stroke stavbinske obrti. Novi odbor je sestavljen sledeče:

Predsednik Ornik Ivan, zidar! podpredsednik Kurnik Alojz, zidar; tajnik Hinko Šerc, delavec; namestnik Hamersak Ivan, delavec; blagajnik Maček Franc, delavec; namestnik Potočnik Ivan, delavec; gospodar Jurša Vinko, delavec; kontrola: Hadt Ivan, zidar; Klausner Leopold, tesar; Potočnik Franc, zidar.

Ta prvi občni zbor mariborskih stavbincev je pokazal, da se stavbinski delavci v polni meri zavedajo svojih dolžnosti in pravice v teži borbi. Razveseljivo je bilo dejstvo, da so na občni zbor poslali svoje delegate tudi druge strokovne organizacije.

Razveseljivo je tudi to, da so se po 16. letih spet enkrat zbrali mariborski stavbinci, kateri so sami uvideli, da brez organizacije ni izhoda v boljšo bodočnost.

K zaključku občnega zbora je pozval s. Tratar mariborske stavbince, da naj povsod in pri vsaki priliki agitirajo za organizacijo in da se še tesneje oklenejo svoje mlade podružnice, katera bo vsaki čas pripravljena stopiti na branik za pravice svojih članov.

RUDARJI

Občni zbor ZRJ, podružnice v Trbovljah

V nedeljo, dne 21. t. m. se vrši občni zbor ZRJ, podružnice v Trbovljah ob 9. uri v dvorani Delavskega doma, s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.

2. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in preglednikov.

3. Volitev novega odbora.

4. Naloge odborov in članstva.

5. Raznosterosti.

Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora udeležijo. Kdor je v zaostanku po predpisih pravil, nima vstopa na občni zbor.

Izključitev iz članstva

Iz članstva ZRJ, podružnice v Trbovljah so bili izključeni: Obid Peter, Perme Ivan, Senica Franc in Murn Andrej. Imenovani so bili izključeni vsled tega, ker so kandidirali na nasprotni listi pri volitvah v Pratevsko skladišnico, ki je vodila borbo proti listi ZRJ.

BELEŽKE

Iščemo mojstra, predelavca in delavca za izdelovanje kotlov in mostov za prakso za pnevmatično začenje (nitaje). Pismene ponudbe pod št. 45433 na Publicitas, Zagreb.

Podražitev kovin

Zaradi rastočega oboroževanja tudi stalno rastejo cene vojnega materiala, zlasti kovin. Tako je na londonskem trgu narasla lapi cena bakra od 34,5 na 46 funtov za tono, letos pa se je dvignila že na 53 in pol funta. Svinec je veljal lani 16 funtov, se je dvignil do konca l. 1936 na 26 funtov, sedaj pa velja že 28 in pol funta. Cena cinku pa je v tem času narasla od 15 na 22,75 funta, torej za več ko 50%.

Pri tako ogromnem dvigu cen kovin morajo seveda tudi naše rudniške družbe velikansko zaslužiti. Delavcem plačujejo vedno iste plače, davki se tem družbam tudi ne zvižajo, le čisti dobiček raste, raste. (Trgovski list št. 20.)

Književnost „M E S T O“

Odkar je postala Ukrajina samostojna ljudska vlada v okviru združenih sovjetov Rusije, se je ukrajinska literatura, ki ji je temelj položil nesmrtni ukrajinski pesnik Taras Ševčenko, silno razmahnila. Eden najpomembnejših mlajših romanopiscev je Walerijan Pidmohlyny, katerega roman »Mesto« je pravkar izšel v slovenskem prevodu. Je to prav za prav življenjski pisatek, svojevrsten življenjski glavneča junaka Stepana, ki ga je organizacija kmetijskih zadrug poslala v Kijev — glavno mesto Ukrajine — študirati. Stepan, ki se je kot ustaška junak boril za osvobodjenje Ukrajine, je prišel kot pristen kmet prikrvrat v mesto, ko mu je bilo že čez dvajset let. In v Kijevu se pričena njegov nad vse zanimiv življenjski. V prijetnem in nemetnem slogu doživlja bralec vse one najbolj kaotične ter značilne pojave porevolucijske Ukrajine: nanor mladine, ki hoče v svoji strasti do ustvarjanja uničiti vso staro kulturo, silno energijo mladine, ki doživlja gigantsko osvajalno borbo kolektiva in koledne pomirjenje, ko pride Stepan, ki je postal iz kmeta slaven književnik, v človeku vso ono tragiko, ki daje rast in polet vsemu človeštvu.

»Mesto« se nam odpira kakor eno samo odromno življenje. Vse strasti tega orjaka leže kakor na dlani. V knjigi preživimo vse ostre, nežne in strašne oblike ljubezni, strasti, prostitucije in vse zamotane pojave literarnega, kulturnega in gospodarskega življenja vlemesta. Slikoviti so popisi zanosnega Dnepra, ukrajinskih step in starih ulic Kijeva ter nočnega življenja. Knjiga je zanimiva in privlačna od prve strani do konca. »Mesto« je prvo večje ukrajinsko knjižno delo v slovensčini, ki je pravkar izšlo. Tiskala in založila ga je Ljudska tiskarna. Knjiga ima 200 strani in se dohva v Ljudski tiskarni v Mariboru in v vseh knjigarnah za ceno samo po Din 15 komad.

Delavci! Delavke!

Priporoča se vsem sodrugom in sodružicam priznana najboljša pekarna M. Bučar v Kranju.

Prepričajte se! Postrežba točna in solidna! Cene nizke!